

CAD u građevinarstvu

v.prof.dr. Samir Lemeš

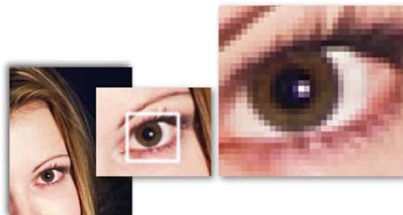
Predavanja za predmet
CAD u građevinarstvu

Politehnički fakultet
Univerziteta u Zenici, 2017.

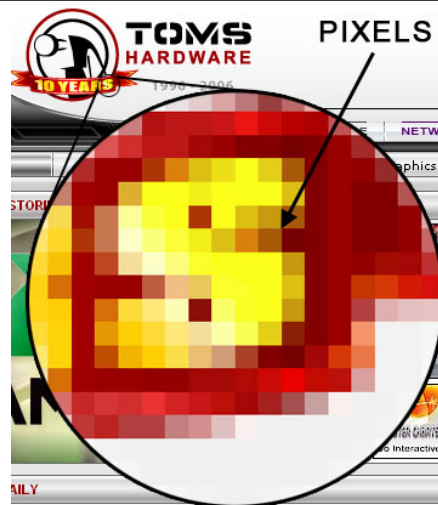
Rasterska grafika

- Piksel
- Dubina boje
- Rezolucija slike
- 3D rasterska grafika
- Rasterski video

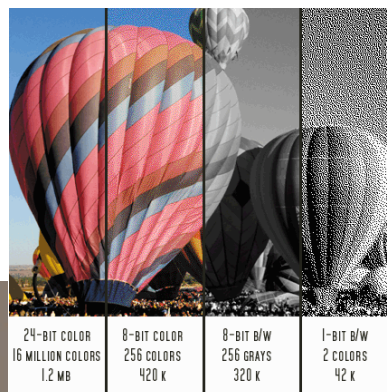
Piksel

- Rasterizacija: digitalizacija slike; pretvaranje kontinuirane slike u mrežu piksela
- Piksel (pixel) – skraćenica od PICture ELe ment
- Boja svakog piksela se predstavlja brojem
- Dubina boje je broj bita kojima se prikazuju boje: 1011.0001.0101.0010

Dubina boje

- 1 bit – samo 2 kombinacije: 0 ili 1
- 2 bita – 4 kombinacije (2^2): 00, 01, 10, 11
- 8 bita – 256 kombinacija (2^8)
- 16 bita – 65.536 kombinacija (2^{16})
- 24 bita – 16.777.216 kombinacija (2^{24})
- 32 bita – 4.294.967.296 kombinacija (2^{32})

Dubina boje

- Ljudsko oko razlikuje oko 10 miliona različitih boja.
- Ako se za prikaz slike koristi RGB model, sa 8 bita po komponenti, to znači da je za svaki piksel potrebno 24 bita (16,7M boja)

250 R
133 G
36 B

250 R
133 G
35 B

Dubina boje

- Veličina datoteke s rasterskom slikom (bez kompresije) zavisi od dubine boje i rezolucije.

	1 bit	8 bit	16 bit	32 bit
800x600	60 kB	480 kB	960 kB	1,92 MB
1024x768	98 kB	786 kB	1,57 MB	3,15 MB
1920x1080	259 kB	2,07 MB	4,15 MB	8,29 MB
4096x2160	1,1 MB	8,85 MB	17,69 MB	35,39 MB

Dubina boje

- Koristeći nesavršenost ljudskog vida, može se prividno povećati dubina boje.
- *Halftoning*: tehnika štampe kojom se nijanse sive emuliraju pomoću crnih tačaka različite veličine.

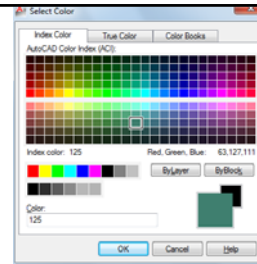
Dubina boje

- *Diffusion dithering* (4 boje)
- *Pattern dithering* (4 boje)
- *Noise dithering* (4 boje)
- *No dithering* (256 boja)

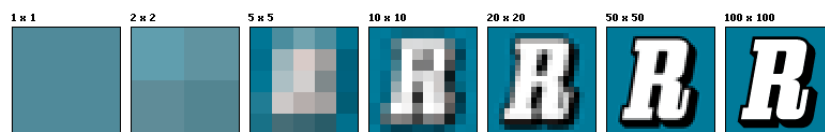
Dubina boje

- Neki formati datoteka podržavaju indeksirane boje.
- Prilikom rasterizacije, utvrđi se koje boje se najčešće pojavljuju i od njih se formira paleta boja.
- GIF format podržava dubinu boje do 256 bita, ali koristi i indeksirane boje.

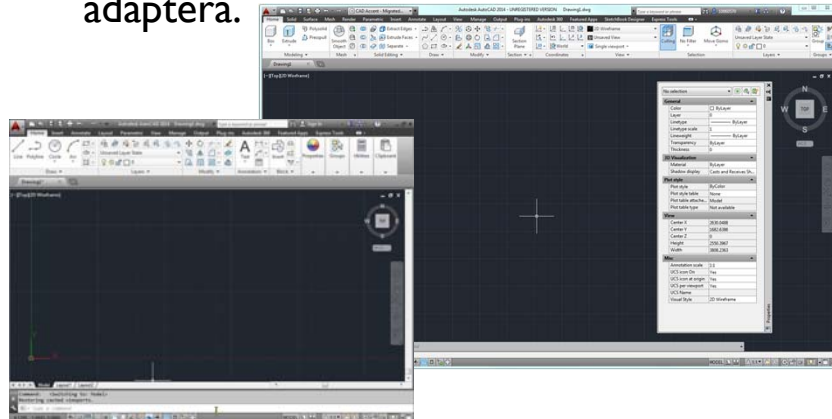
Rezolucija slike

- Piksel nema određenu veličinu, nego ona zavisi od veličine i rezolucije slike.
- Uobičajena rezolucija monitora je 72 do 100 ppi (*pixels per inch*, 1 *inch* = 25,4 mm).
- Uobičajena rezolucija štampača je 300, 600 ili 1200 dpi (*dots per inch*).

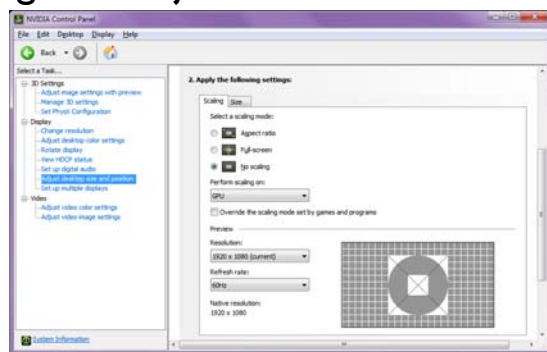
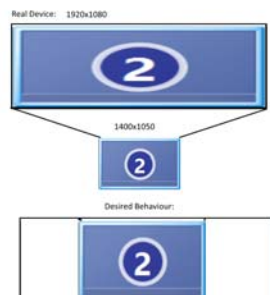
Rezolucija slike

- Rezolucija se podešava u zavisnosti od veličine ekrana i karakteristika grafičkog adaptera.

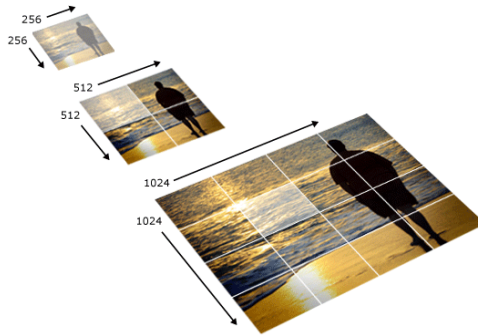
Rezolucija slike

- Prilikom podešavanja rezolucije ekrana, treba voditi računa o odnosu stranica (*Aspect ratio*), kako ne bi došlo do deformacije geometrije slike.

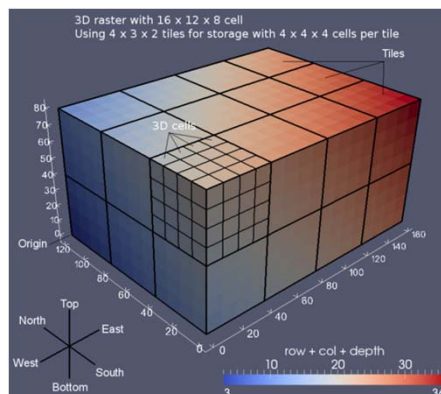
Rezolucija slike

- Za prikaz velikih slika potrebno je prenijeti puno informacija.
- Prilikom zumiranja, dio informacija je suvišan i zato se koriste algoritmi poput *Quadtree* da odrede koji dio veće slike će se prikazati.

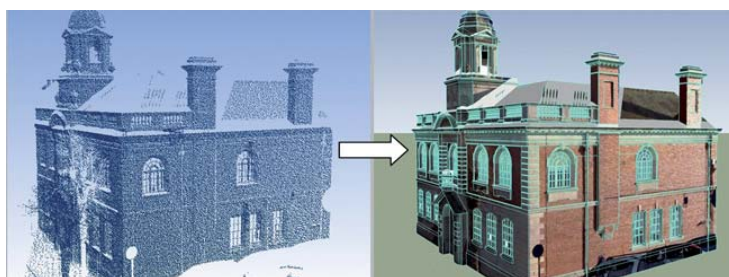
3D rasterska grafika

- Rasterska grafika nije pogodna za prikaz prostornih modela.
- Prostorni ekvivalent 2D pikselu je voxel (*Volume element*).
- CAD rijetko koristi vovele, osim za GIS podatke o terenu.

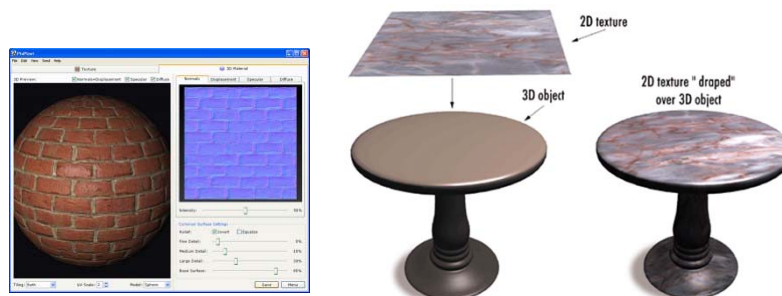
3D rasterska grafika

- Rezultat 3D skeniranja je oblak tačaka (*Point cloud*) sa 3D koordinatama.
- Da bi se oblak tačaka mogao koristiti za CAD, treba ga prvo transformisati u površinski ili puni 3D model.

3D rasterska grafika

- Često se umjesto pohranjivanja svih 3D rasterskih podataka koriste hibridni modeli koji rastersku sliku mapiraju na površine geometrijskih tijela.

Rasterski video

- Video sadrži niz rasterskih slika koje se prikazuju jedna za drugom određenom brzinom (*frame rate*).
- Ljudsko oko i mozak mogu obraditi 10 do 12 slika u sekundi.
- Standardna brzina videa je 25 FPS.

Rasterski video

- Da bi se uštedilo na količini rasterskih slika, koristi se isprepleteni (*interlaced*) video, koji, za razliku od progresivnog, prikazuje naizmjenično parne i neparne redove piksela.
- 1080i (interlaced) - 1080p (progressive)

